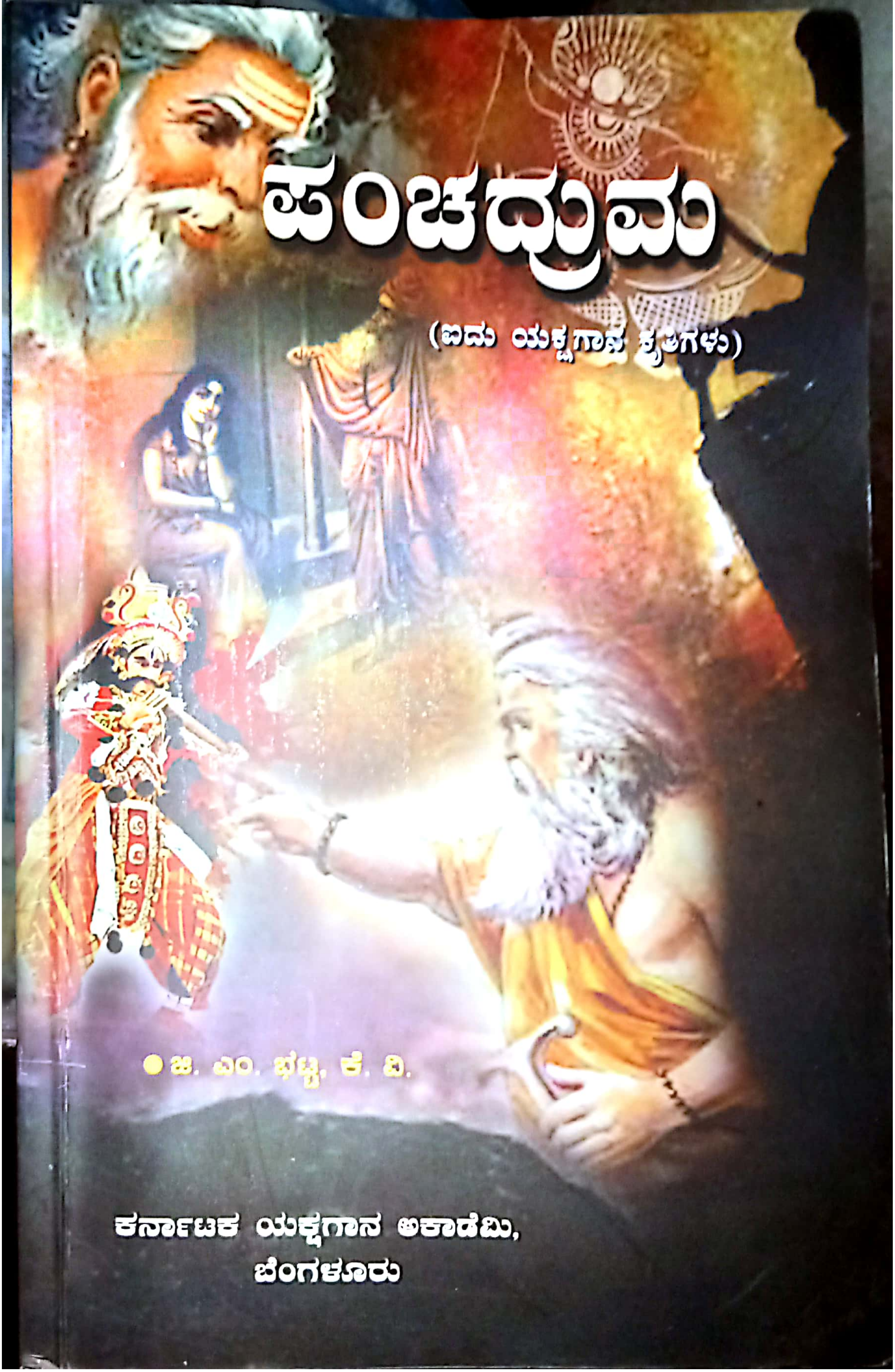

ಪಂಚದ್ರುವ

(ಐದು ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೃತಿಗಳು)

● ಜಿ. ಎಂ. ಭಟ್ಟ, ಕೆ. ವಿ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ,
ಬೆಂಗಳೂರು

Scanned with CamScanner

ಪಂಚದ್ರುಮ

(ಐದು ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೃತಿಗಳು)

- ಕೃತಿಕರ್ತರು -

ಜಿ. ಎಂ. ಭಟ್ಟ, ಕೆ. ವಿ.

© 9480032494

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಕನ್ನಡ ಭವನ, 2ನೇ ಮಹಡಿ, ಜೆ. ಸಿ. ರಸ್ತೆ,

ಬೆಂಗಳೂರು – 02

ದೂರವಾಣಿ : 080 – **22113146**

Email ID : kybabangalore@gmail.com

Scanned with CamScanner

'Panchadruma' a collection of five yakshagana prasangagalu Written by Shri G. M. Bhat, K.V., and Published by The Registrar, Karnataka Yakshagana Academy, Kannada Bhavana, J. C. Road, Bengaluru - 560 002.

(c) ಜಿ. ಎಂ. ಭಟ್ಟ, ಕೆ. ವಿ.

ಪುಟಗಳು	:	vi + ೬೬
ಬೆಲೆ	:	ರೂ. ೭೦/-
ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ	:	೨೦೧೯
ಪ್ರತಿಗಳು	:	೫೦೦

Pages	:	vi + 66
Price	:	Rs. 70/-
First impression	:	2019
Copies	:	500

- ಕೃತಿಕರ್ತರು -

ಜಿ. ಎಂ. ಭಟ್ಟ, ಕೆ. ವಿ.

- ಪ್ರಕಾಶಕರು -

ಎಸ್. ಹೆಚ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಕನ್ನಡ ಭವನ, ಜೆ. ಸಿ. ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು- 560 002

- ಮುದ್ರಕರು -

ದಿ ಚೇತನಾ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಕೋ-ಆಪ್. ಸೊಸೈಟಿ ಲಿ.,

ಸಿ. ಪಿ. ಬಜಾರ್, ಶಿರಸಿ - 581 402

✆ : 08384 - 227002

Scanned with CamScanner

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತು

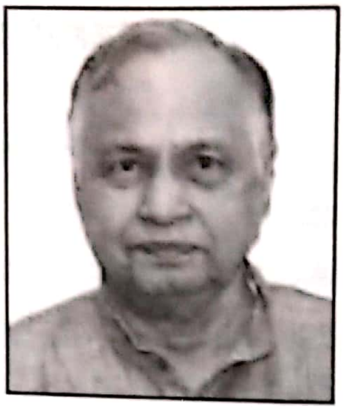

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಿಗೆ ಆಧಾರಭೂತ ವಾಗಿರುವವು ಪ್ರಸಂಗ ಕೃತಿಗಳು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಂದನದಲ್ಲಿ ವಿಕಸನಗೊಂಡ ವಿವಿಧ ಛಂದೋ ಕುಸುಮಗಳ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಸಿದ್ಧಗೊಂಡ ಅನುಪಮ ಕಾವ್ಯಗಳು ಇವು. ಅಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯಗಳ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆಶುಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಆಶುಸಂಭಾಷಣೆಗೆ ಸೀಮಾರೇಖೆಯನ್ನೆಳೆದು ಕಥಾಪ್ರವಾಹದ ಗತಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಅವುಗಳದು. ಉತ್ತಮವಾದ ಪ್ರಸಂಗ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಯು ಕವಿಯ ಪ್ರತಿಭೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ನಿಕಷವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಉತ್ತಮವಾದ ಪ್ರಸಂಗವು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳುರುಳಿದರೂ ನಿತ್ಯನೂತನವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಕೃತಿಗಳ ಶೋಧನೆ, ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಕಲನವು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಸಮಕಾಲೀನ ಕವಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಜಿ. ಎಂ. ಭಟ್ಟ, ವಾಜಗಾರ ಅವರ ಐದು ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅವರು ಅನೇಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರಾದರೂ ಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳು ಕಡಿಮೆ. ಸುದೀರ್ಘಕಾಲದಿಂದ ಯಕ್ಷಗಾನ ರಂಗದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಅವರ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದಂತೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ.

ಈ ಕೃತಿಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಸರ್ವವಿಧವಾದ ಸಹಕಾರವನ್ನು ನೀಡಿದ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಎಸ್. ಎಚ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ, ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಚೇತನಾ ಸಹಕಾರಿ ಮುದ್ರಣಾಲಯ, ಶಿರಸಿ ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಪಿ. ವಿ. ಹೆಗಡೆ, ಕಂಪ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತಾ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೆನೆಯುತ್ತ ಈ ಕೃತಿಗಳು ಸಹೃದಯರಿಗೆ ಸಂತಸದಾಯಕವಾಗಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇವೆ.

15–05–2019

ಪ್ರೊ|| ಎಂ. ಎ. ಹೆಗಡೆ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

Scanned with CamScanner

ಕರ್ತನ ಅಂತರಾಳ

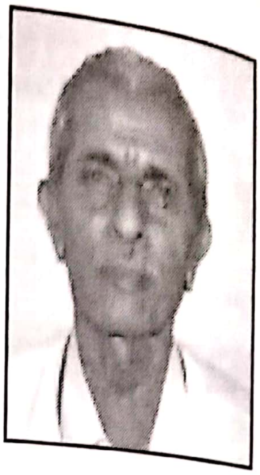

ನಿತ್ಯ ಹರಿದ್ವರ್ಣ ಕಾಡಿನಿಂದ ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಂತ ಸಿದ್ದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನ ಹೆಗ್ಗೆ ಗ್ರಾಮದ ಕೆಳಗಿನ ವಾಜಗಾರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಚಿಕ್ಕ ಕೃಷಿಕ ಕುಟುಂಬದವನು ನಾನು. ವಾಜಗಾರ ವಾಚಕಾರ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ. ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಆಡಳಿತದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಾಚನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕುಟುಂಬ ಎಂದು. ವಾಚನ ಕಲೆ ತನ್ನಿಂದ ತಾನೇ ನನ್ನ ಮೈಗಂಟಿ ಬಂದಿರುವುದು. ನನ್ನ ತಂದೆ ಹಾಗೂ ದೊಡ್ಡಪ್ಪಂದಿರು ಸಂಗೀತ ಹಾಗೂ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾವಿದರಾಗಿದ್ದರು. ಕೃತಿ ಕರ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಇದು ಪರಂಪರೆ ಕಲೆ ಆರ್ಜೀಯತೆಯ ದ್ಯೋತಕ.

ನನ್ನ ಬದುಕೇ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ನಡೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದಂತೂ ಸತ್ಯ. ಗ್ರಾಮೀಣವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕೊರತೆಯ ಕಾಲ. ಬಡತನ ಈ ಸಂಯೋಗದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ವಿದ್ಯೆಯ ಹಪಹಪಿಕೆ. ಇದು ನೇರ ದಾರಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿತು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ - ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ್ದಷ್ಟೇ ಕವಲೊಡೆದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಾಗ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಪ್ರವೇಶಿಕಾ', ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾವ - ಜಾಣ, ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಪುಣಾ ವಿದ್ಯಾ ಪೀಠದ ಪ್ರಥಮ, ದ್ವಿತೀಯ, ತೃತೀಯ, ಕುಸುಮ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದೆ. ಓದು ಒಕ್ಕಾಲಾದ್ದರಿಂದ, ಮುಕ್ಕಾಲು ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಲೋಕಾನುಭವ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹವಣಿಸಿದೆ. ಊರಿನ ನೌಕರಿ, ರಾಜಕೀಯ ರಂಗ, ಸಾಹಿತ್ಯ - ಯಕ್ಷಗಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು, ಪರಿಸರ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಆರ್. ಎಸ್. ಎಸ್. ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವಾರ್ಪಣೆ ಭಾವದಿಂದ ಶ್ರಮಿಸಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು. ಪೂರ್ಣತೆ ಯಾವುದರಲ್ಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕಂಡದ್ದನ್ನು ಕಲಿಯುವ - ಕಿಸೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮುಂದುವರಿಕೆ.

ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಯಕ್ಷಗಾನ, ಪರಿಸರ ಬರಹಗಳ ಹವ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ. ಮಾನ್ಯ ಕುವೆಂಪುರವರೆಂದ ಹಾಗೆ 'ಬರೆ ಬರೆದು ಕವಿಯಾಗು' ಬರೆಯುತ್ತ ಬಂದೆ, ಕವಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ರುದ್ರ-ಶಕ್ತಿ, ಕಪ್ಪಿನಲಿ ಕಡತೋಕೆ, ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ, ಕವನ ಕಮಲ, ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ - ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ವ್ರತ, ರಾಧೇಯ ರಸಾಯನ, ಸಪ್ತಶತಿ ಇವಲ್ಲದೇ ಯಕ್ಷಗಾನದಲ್ಲಿ

Scanned with CamScanner

30–32 ಪ್ರಸಂಗ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದು ಗೆದ್ದಲು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದಿಗ್ಧ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎ. ಹೆಗಡೆಯವರು ಒಂದು ದಿನ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು, ಅಕಾಡೆಮಿ ಇಷ್ಟು ಹತ್ತಿರವಿದೆ. ನೀನೇಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಿ ಎಂದು. ಆಗ ನನಗೆ ಎಚ್ಚರಾದದ್ದು. ಅವರು ನಮ್ಮ ಹಿತೈಷಿಗಳೂ ಹೌದು. ಅವರ ಒಡನಾಟ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ. ಇವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ದಿ. ಕೆರೆಮನೆ ವೆಂಕಟಾಚಲ ಭಟ್ಟರಿಂದ ಕಾಲಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆ, ದಿ. ನೆಬ್ಬೂರು ನಾರಾಯಣ ಭಾಗವತರಿಂದ ಭಾಗವತಿಕೆಯ ಪದ್ಧತಿ, ಯಕ್ಷ ಋಷಿ ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥ ಭಾಗವತರಿಂದ ತಾಳ ಸೂತ್ರ – ಪ್ರಸಂಗ ರಚನೆಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಕಲೋಪಾಸಕ, ಕೃತಿ – ಕರ್ತ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ನೀರು – ನಲುವುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿವೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸ್ಮರಣೀಯರು ಅಭಿನಂದನಾರ್ಹರು. ಗುರು ಸ್ವರೂಪರು, ಅವರೆಲ್ಲರ ಚರಣ ಕಮಲಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಹೃತ್‌ಪೂರ್ವಕ ನಮನಗಳು.

ನಾನು ಪ್ರಚಾರ ಪ್ರಿಯನಲ್ಲ. ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡುವವನು. ಈ ಕೃಷಿ ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮನದಾನಂದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ. ಈ ಕುಂಚೋದ್ಯೋಗ ಹಾಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕಟವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ನನ್ನಿಂದ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಗೂ ಅಕಾಡೆಮಿ ನಾನು ಬರೆದ ಐದು ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ, ಈ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಚಿರ ಋಣಿ.

ಆತ್ಮ ತತ್ವದ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುವುದರ ಕುರಿತಾಗಿ, "ತದೇಜತಿ ತನ್ನೈಜತಿ ತದ್ದೂರೇ ತದ್ವಂತಿಕೇ । ತದಂತರಸ್ಯ ಸರ್ವಸ್ಯ ತದು ಸರ್ವಸ್ಯ ಬಾಹ್ಯತಃ" ಎಂಬ ಈಶಾವಾಸ್ಯ ಉಪನಿಷದ್ ವಾಕ್ಯದ ಪ್ರಕಾರ, ಸಮಾಜ ಹೃದಯದ ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ ನನ್ನದು. ಪ್ರಾಂಜಲ, ಪ್ರೀತಿ –ವಿಶ್ವಾಸಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಬೆಳೆಸಿವೆ, ಬದುಕಿಸಿವೆ. ಆ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದವರ ಪಾದಯುಗ್ಮಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ಈ ಐದು ಪ್ರಸಂಗ ಕೃತಿ "ಪಂಚದ್ರುಮ" ವನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಶಿರಸಿಯ ಚೇತನಾ ಸಹಕಾರಿ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಶ್ರೀ ಪಿ. ವಿ. ಹೆಗಡೆ, ಕಂಪ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅವರ ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗಕ್ಕೆ, ಸಹಕರಿಸಿದ ಹಿರಿಯರು, ಗೆಳೆಯರಿಗೆ, ಪ್ರಕಾಶನಗೊಳಿಸಿದ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ, ಮುನ್ನುಡಿ ಕರ್ತರಿಗೆ ಮಗುದೊಮ್ಮೆ ಹೃದಿಪೂರ್ವಕ ಅಭಿವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಅಂತರ್ಯದ ನುಡಿಗೆ ವಿರಾಮ.

"ಯಕ್ಷಗಾನಂ ಗೆಲ್ಗೆ"

– ಜಿ. ಎಂ. ಭಟ್ಟ, ಕೆ. ವಿ.

Scanned with CamScanner

ಒಳಗೇನ ಬಲ್ಲಿರಿ?.......

1. ಊರ್ವಶಿ ಜನನ / 1

2. ಅಣಿಮಾಂಡವ್ಯ / 5

3. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಚರಿತ್ರೆ / 15

4. ವಾಲೀವಿಜಯ / 27

5. ಸಮಗ್ರದೂರ್ವಾಸ / 47

Scanned with CamScanner

ಊರ್ವಶೀ ಜನನ

– ಕೃತಿಕರ್ತರು –

ಜಿ. ಎಂ. ಭಟ್ಟ, ಕೆ. ವಿ.

Scanned with CamScanner

ಊರ್ವಶೀ ಜನನ

ಪಾತ್ರ ವರ್ಗ

೧) ಧರ್ಮ - ಚೆಣ್ಣರ ಬಗ್ಗಾಗಿ
೨) ನರ
೩) ನಾರಾಯಣ
೪) ದೇವೇಂದ್ರ
೫) ಊರ್ವಶಿ
೬) ಅಪ್ಸರೆಯರು

ಭಾಮಿನಿ –

ದಕ್ಷಿಣಾ ಮೂರುತಿಯ ಕುವರನ । ಇಕ್ಷುಚಾಪನ ಪಿತನ ಗುರುವರ । ದಕ್ಷ ವೈರಿಯ ಗಿರಿಜೆ ಶಾರದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯರ ಭಜಿಸಿ ॥ ೧/೨ ॥

ಝಂಪೆತಾಳ –

ಒಂದು ದಿನ ಮಹ ಧರ್ಮನೆಂದೆಂಬ ಮುನಿ ಮೌಳಿ । ಬಂದು ಕುಶದಾಸನದಿ ಮುದದಿ ॥ ಮಂಡಿಸಿರೆ ಶುದ್ಧಾತ್ಮರಾದವನ ಸುತರಿಬ್ಬ । ರೊಂದಿಸಿದರವನೆರಡು ಪದದಿ ॥ ೧ ॥

ಮಾರವಿ – ಏಕತಾಳ

ಜನಕನೆ ನಿನ್ನಲಿ ಅಭಯುವ ಕೊಳ್ಳುತ । ವನಕತಿ ಹರುಷದೊಳು ॥ ದಿನಮಣಿಯುದಯದಿ ತೆರಳಲು ತಪಸಿಗೆ । ಮಣಿದಿಹೆವೈ ಕೇಳು ॥ ೨ ॥

Scanned with CamScanner

ಅಷ್ಟ ತಾಳ –

ತರಳರೆ ನೀವೆಂದ ನುಡಿಕೇಳಿ ಮುದವಾಂತೆ ಪೊರಡಿರಿ ತಪಕೆಯೀಗ ॥ ಹರಸಿದೆ ನೀವಲ್ಲಿ ವರ ಸಮಾಧಿಯೊಳಿರ್ದು । ಹರಿ ಸುರಾದ್ಯರನೊಲಿಸಿ ಬೇಗ ॥ ೩ ॥

ಭಾಮಿನಿ –

ಹಿತನೊಳಭಯವಗೊಂಡು ಹರಿಬದ । ಗತಿಯೊಳಗೆ ವನ ಸೇರ್ದು ಬದರಿಕ । ಕ್ಷಿತಿಯ ಸನಿಹದೊಳುಗ್ರ ತಪಗಳ । ನೆಸಗಿ ದಿನಗಳೆಯೆ ॥ ೧/೨ ॥

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ – ತಿವುಡೆ –

ಅಮರಗಣ ತಾ ನಡುಗೆ ತಪಸಿಗೆ । ಅಮರಪತಿ ಚಿತ್ತದಲಿ ಶಂಕಿಸಿ । ಗಮಿಸಿದನು ಮುನಿಸಿನಲಿ ಬದರಿಕಾ । ಶ್ರಮದ ನೆಲಕೆ ॥ ೪ ೧/೨ ॥

ಭಯದಿ ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತರಾಗಿಹ । ಸುಯತಿವರರಿಗೆ ಪೇಳ್ದ ತಪದೊಳು । ಜಯಿಸಿದಿರಿ ದೇವರ್ಕಳೆಲ್ಲರ । ಜಯತು ಕೇಳಿ ॥ ೫ ॥

ಹಿತದಿ ನುತಿಸಲು ಏಳದಿರೆ ಸುರ । ಪತಿಯು ಸುರಿಸಿದ ಶಿಲೆಯ ಮಳೆಗಳ । ಅತಿ ವಿಷದ ಸರ್ಪಗಳ ಚೇಳುಗಳು । ವ್ರತವ ಕೆಡಿಸೆ ॥ ೬ ೧/೨ ॥

ವಾರ್ಧಿಕ –

ಎಚ್ಚರಂಗೊಳದಿರಲು ಇಂದ್ರ ಮನದೊಳು ನಾಚಿ । ಇಚ್ಛೆಯೊಳು ಪುರ ಸಾರ್ದು ಸಾವಿರಪ್ಸರೆಯರನು । ಕೆಚ್ಚೆದೆಯ ವಾದ್ಯ ಭಟರೈವತ್ತು ಮಂದಿಗಳ । ತಟ್ಟನವನಟ್ಟಿ ಬರಲು ॥ ೧/೨ =೭ ॥

ಆದಿತಾಳ –

ನೃತ್ಯ ವಾದ್ಯದ ರಭಸಕೆ । ನರ– ನಾರಾಯಣರೆ । ಚ್ಚೆತ್ತು ನೋಡುತಿಹ ಭರಕೆ ॥ ಪೃಥ್ವಿಯಳುಕಿತು ನಿಮ್ಮ ನೃತ್ಯಮುದ್ದೇಶವ । ಮತ್ತೆ ಅರಿತಿಹೆವೀಗ । ಸ್ವಸ್ಥದಿ ತೆರಳಬೇಕು ॥ ೮ ॥

ನಿಲಲುಗರ್ವದೊಳಪ್ಸರರು । ನಾರಾಯಣನು ತಾ । ತಿಳಿದು ತಟ್ಟಿದ ತನ್ನೂರು ॥ ಜಲಜಾಕ್ಷಿಯೋರ್ವಳು ಘಳಿಲನೆ ಜನಿಸಿದ । ರೊಳವನು ತಿಳಿಯುತ । ಸುದತಿಯರ್ ನಾಚಲು ॥ ೯ ॥

Scanned with CamScanner

ಸಾಂಗತ್ಯ - ರೂಪಕ -

ನರಸೆಂದ ಸೂರುವಿನೊಳ್ ಜನಿಸಿದ ತರಳೆಗೆ । ಊರ್ವಶೀ ಎಂದೆಂಬ ಪೆಸರು ॥ ಸುರಪತಿಗಿವಳನು ಕಾಣಿಕೆಯೆನೆ ನೀಡಿ । ಪರಮ ಅಪ್ಸರೆಯಾಗಿ ಸಲಲು ॥ ೧೦ ॥

ಎನೆ ಕೇಳಿ ಗಣಿಕೆಯರ್ ಕ್ಷಮೆ ಕೋರಿ ಯುರ್ವಶೀ । ವನಿತೆ ಸಹಿತೆಲ್ಲರೂ ಮಣಿದು ॥ ಮನ ವೇಗದೊಳು ನಾಕ ಪುರಕೈದ ಲಿತ್ತಲು । ಮುನಿಗಳು ಶುಭವ ಕೋರಿದರು ॥ ೧೧ ॥

ಮಾರವಿ - ಏಕತಾಳ

ಅನಿಮಿಷರೊಡೆಯನು ವಿಜಯವ ತಂದಿಹ । ಗಣಿಕಾಂಗನೆಯರನು । ಘನ ವೇಗದಿ ಕರೆಸುತ ಕೇಳ್ದನು ನರ । ಮುನಿಗಳ ವಾರ್ತೆಯನು ॥ ೧೨ ॥
ತೋರಿದರವರೂರ್ವಶಿಯನು ನಾಚುತ । ಕಾರಣ ತಿಳಿಸಿದರು ॥ ಧಾರಿಣಿಯಲಿ ಅಜನೋಪಾಧಿಯ ನೆರೆ । ವೇರಿಸಲವರ್‍ಯಾರು ॥ ೧೩ ॥
ಹರಿ ಕಮಲಜ ಭೃಗು ಋಷಿಗಳಿಗಿದೆ । ಪರಿ । ಹರ ಕೊರೆಯುತಲಿ ದಿಟ ॥ ಎರಡನೆ ಕುಲದಲಿ ಪುನರಪಿ ಜನ್ಮವು । ಬರಲೆನೆ ಪೊರವಂಟ ॥ ೧೪ ॥

ಏಕತಾಳ -

ಗಜಮುಖ ಗಣಪನೇ । ಭುಜಗ ಭೂಷಣನೇ ।
ಸುಜನೋದ್ಧಾರಕನೇ । ಭಜಕರ ವಂದ್ಯನೇ
ಮಂಗಳಂ - ಶುಭ ಮಂಗಳಂ

"ಗಮಕ"

Scanned with CamScanner

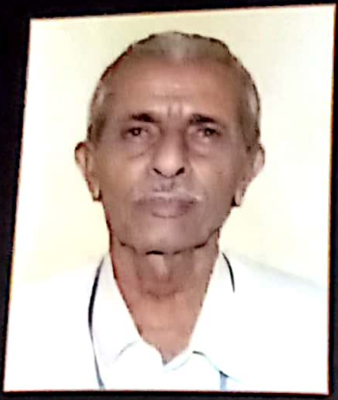

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಿಗೆ ಆಧಾರಭೂತವಾಗಿರುವವು ಪ್ರಸಂಗ ಕೃತಿಗಳು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಂದನದಲ್ಲಿ ವಿಕಸನಗೊಂಡ ವಿವಿಧ ಛಂದೋ ಕುಸುಮಗಳ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಸಿದ್ಧಗೊಂಡ ಅನುಪಮ ಕಾವ್ಯಗಳು ಇವು. ಅಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯಗಳ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಶುಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಅಶುಸಂಭಾಷಣೆಗೆ ಸೀಮಾರೇಖೆಯನ್ನೆಳೆದು ಕಥಾಪ್ರವಾಹದ ಗತಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಅವುಗಳದು. ಉತ್ತಮವಾದ ಪ್ರಸಂಗ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಯು ಕವಿಯ ಪ್ರತಿಭೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ನಿಕಷವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಕಲನವು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಸಮಕಾಲೀನ ಕವಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಜಿ. ಎಂ. ಭಟ್ಟ, ವಾಜಗಾರ ಅವರ ಐದು ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅವರು ಅನೇಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರಾದರೂ ಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳು ಕಡಿಮೆ. ಸುದೀರ್ಘಕಾಲದಿಂದ ಯಕ್ಷಗಾನ ರಂಗದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಅವರ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದಂತೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ.

ಪ್ರೊ॥ ಎಂ. ಎ. ಹೆಗಡೆ
(ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತು)

Scanned with CamScanner